

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG LAN

**NGHIÊN CỨU TUYỂN CHỌN MỘT SỐ GIỐNG
ĐẬU TƯƠNG TRIỂN VỌNG CHO TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SỸ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

NGUYỄN THỊ PHƯƠNG LAN

**NGHIÊN CỨU TUYỂN CHỌN MỘT SỐ GIỐNG
ĐẬU TƯƠNG TRIỂN VỌNG CHO TỈNH HÀ GIANG**

**Chuyên ngành: KHOA HỌC CÂY TRỒNG
Mã số: 60.62.01.10**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: TS. TRẦN VĂN ĐIỀN

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu do tôi thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của TS. Trần Văn Điền. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào. Mọi thông tin, tài liệu trích dẫn trình bày trong luận văn đều đã được ghi rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Phương Lan

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành bản luận văn này ngoài sự cố gắng của bản thân, tôi còn nhận được sự giúp đỡ tận tình của nhiều cá nhân và tập thể.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến TS. Trần Văn Điền, người đã tận tình chỉ bảo, hướng dẫn tôi thực hiện và hoàn thành luận văn này.

Luận văn được thực hiện tại các điểm khảo nghiệm của Trung tâm khoa học kỹ thuật giống cây trồng Đạo Đức, Huyện Vị Xuyên và các điểm khảo nghiệm thuộc 3 huyện: Yên Minh, Bắc Mê và Hoàng Su Phì - tỉnh Hà Giang. Tại đây, tôi đã nhận được sự giúp đỡ của Ban lãnh đạo Trung tâm, lãnh đạo UBND các huyện, các cán bộ kỹ thuật tại các điểm cũng như sự tham gia phối hợp của các đơn vị trong suốt quá trình thực hiện đề tài nghiên cứu. Tôi xin chân thành cảm ơn sự giúp đỡ quý báu đó.

Tôi xin gửi lời cảm ơn tới Khoa nông học, phòng Quản lý đào tạo sau đại học - Trường Đại học Nông lâm Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ tôi về kiến thức và chuyên môn trong suốt quá trình học tập và làm luận văn.

Trong quá trình thực hiện, không thể nào tránh khỏi những thiếu sót, rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của Quý thầy, cô, bạn bè, đồng nghiệp và các cá nhân quan tâm đến bản luận văn này.

Một lần nữa tôi trân trọng cảm ơn!

Thái Nguyên, tháng 9 năm 2013

Tác giả luận văn

Nguyễn Thị Phương Lan

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu, yêu cầu của đề tài.....	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở khoa học của đề tài	4
1.2. Những nghiên cứu chung về cây đậu tương	4
1.2.1. Nguồn gốc và phân bố của cây đậu tương.....	4
1.2.2. Nhu cầu sinh thái của cây đậu tương.....	5
1.2.2.1. Nhiệt độ	5
1.2.2.2. Ánh sáng	6
1.2.2.3. Nước	7
1.2.2.4. Đất trồng.....	7
1.2.2.5. Dinh dưỡng.....	8
1.2.3. Vai trò và vị trí của cây đậu tương	9
1.2.3.1. Vai trò của cây đậu tương trong hệ thống trồng trọt.....	9
1.2.3.2. Giá trị dinh dưỡng	10
1.2.3.3. Giá trị thương mại	10
1.3. Kết quả nghiên cứu chọn tạo giống đậu tương trên thế giới và Việt Nam.....	11
1.3.1. Tình hình sản xuất đậu tương trên thế giới.....	11
1.3.2. Tình hình nghiên cứu đậu tương trên thế giới	13
1.3.3. Tình hình sản xuất đậu tương ở Việt Nam	17

1.3.4. Tình hình nghiên cứu đậu tương ở Việt Nam.....	18
1.3.4.1. Về nghiên cứu tập đoàn đậu tương phục vụ cho công tác chọn tạo giống	18
1.3.4.2. Về kết quả chọn tạo giống.....	19
1.3.4.3. Kết quả nghiên cứu mối quan hệ giữa giống với điều kiện sinh thái	21
1.4. Điều kiện tự nhiên - kinh tế xã hội tỉnh Hà Giang.....	22
1.4.1. Điều kiện tự nhiên.....	22
1.4.2. Điều kiện kinh tế xã hội.....	24
1.5. Tình hình sản xuất đậu tương của tỉnh Hà Giang	24
1.5.1. Tình hình sản xuất đậu tương tỉnh Hà Giang	24
1.5.1.1. Về diện tích, năng suất, sản lượng	24
1.5.1.2. Về giống	25
1.5.1.3. Về thời vụ	26
1.5.2. Một số cơ chế chính sách khuyến khích phát triển đậu tương tại Hà Giang trong thời gian qua.....	26
1.5.2.1. Chính sách trợ giá 50% giống mới.....	26
1.5.2.2. Chính sách hỗ trợ trong việc chuyển đổi diện tích đất hiệu quả thấp sang trồng cây có giá trị kinh tế cao.	26
1.5.3. Những tồn tại trong sản xuất đậu tương ở Hà Giang	27
Chương 2: VẬT LIỆU, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	28
2.1. Vật liệu nghiên cứu	28
2.2. Địa điểm và phạm vi nghiên cứu	28
2.3. Nội dung nghiên cứu	29
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.4.1. Đối với thí nghiệm khảo nghiệm cơ bản	29
2.4.1.1. Phương pháp bố trí thí nghiệm.....	29
2.4.1.2. Quy trình kỹ thuật áp dụng trong thí nghiệm.....	30

2.4.1.3. Các chỉ tiêu và phương pháp nghiên cứu	30
2.4.2. Xây dựng mô hình trình diễn giống triển vọng	33
2.4.3. Xác định một số chỉ tiêu hóa sinh để đánh giá chất lượng.....	35
2.5. Phương pháp xử lý số liệu.....	36
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	37
3.1. Nghiên cứu khả năng sinh trưởng, phát triển, khả năng chống chịu của các giống thí nghiệm.....	37
3.1.1. Các giai đoạn sinh trưởng, phát triển của các giống thí nghiệm vụ Xuân và Hè thu năm 2012	37
3.1.2. Đặc điểm hình thái của các giống đậu tương tham gia thí nghiệm.....	40
3.1.3. Khả năng hình thành nốt sần của các giống đậu tương thí nghiệm	43
3.1.4. Đặc điểm sinh lý của các giống đậu tương thí nghiệm	44
3.1.4.1. Chỉ số diện tích lá (CSDTL).....	44
3.1.4.2. Khả năng tích lũy vật chất khô	46
3.1.5. Khả năng chống chịu của các giống đậu tương thí nghiệm.....	49
3.1.5.1. Khả năng chống chịu sâu bệnh.....	49
3.1.6. Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống đậu tương tham gia thí nghiệm	52
3.1.7. Đặc điểm thực vật học của các giống đậu tương tham gia thí nghiệm	55
3.2. Kết quả khảo nghiệm sản xuất giống ưu tú vụ Xuân năm 2013	57
3.4. Kết quả phân tích một số chỉ tiêu hóa sinh của giống DT2008 và DT96 trong vụ Xuân 2013	60
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ.....	61
1. Kết luận	61
2. Đề nghị	62
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	63
PHỤ LỤC 1	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

USDA	Bộ Nông nghiệp Mỹ
VIR	Viện nghiên cứu cây trồng toàn liên bang Nga
AVRDC	Trung tâm nghiên cứu phát triển rau màu Châu Á
Đ/c	Đối chứng
CSDTL	Chỉ số diện tích lá
TLCK	Tích lũy chất khô
Mck	Khối lượng chất khô
% so với M tươi	% so với khối lượng tươi
M1000	Khối lượng 1000 hạt
NSLT	Năng suất lý thuyết
NSTT	Năng suất thực thu
FAO	Tổ chức nông lương và lương thực thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Diện tích, năng suất, sản lượng đậu tương thế giới giai đoạn 2001 - 2012	11
Bảng 1.2. Diện tích, năng suất, sản lượng của các quốc gia Sản xuất đậu tương lớn trên thế giới trong 3 năm trở lại đây.....	12
Bảng 1.3. Diện tích, năng suất và sản lượng đậu tương tại Việt Nam giai đoạn 2001 - 2012	17
Bảng 1.4. Diện tích, năng suất và sản lượng đậu tương ở các vùng của Việt Nam trung bình từ năm 2005 - 2010.....	18
Bảng 1.5. Tình hình sản xuất đậu tương của tỉnh Hà Giang.....	24
Bảng 2.1. Nguồn gốc và đặc điểm nghiên cứu của các giống thí nghiệm.....	28
Bảng 2.2: Giống, địa điểm và quy mô trình diễn giống triển vọng	34
Bảng 3.1: Các thời kỳ sinh trưởng, phát triển của giống đậu tương thí nghiệm trong vụ Xuân và vụ Hè thu năm 2012.....	37
Bảng 3.2: Đặc điểm hình thái của các giống thí nghiệm trong vụ Xuân và Hè thu 2012	41
Bảng 3.3. Số lượng nốt sần hữu hiệu của các giống đậu tương trong vụ Xuân và vụ Hè 2012	43
Bảng 3.4: Chỉ số diện tích lá của các giống đậu tương thí nghiệm	45
Bảng 3.5: Khả năng tích lũy vật chất khô của các giống thí nghiệm trong vụ Xuân và Hè thu năm 2012.....	47
Bảng 3.6: Tỷ lệ bị hại của các giống đậu tương thí nghiệm	50
Bảng 3.7: Tỷ lệ nhiễm bệnh gỉ sắt và tính chống chịu của các giống đậu tương thí nghiệm.....	51
Bảng 3.8: Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống đậu tương tham gia thí nghiệm vụ Xuân 2012	52

Bảng 3.9: Các yếu tố cấu thành năng suất và năng suất của các giống đậu tương tham gia thí nghiệm vụ Hè thu 2012	54
Bảng 3.10: Đặc điểm thực vật học của các giống đậu tương thí nghiệm	56
Bảng 3.12: Thời gian sinh trưởng và năng suất của giống đậu tương DT2008 và DT96 trong vụ Xuân 2013	58
Bảng 3.13: Kết quả đánh giá của nông dân đối với các giống đậu tương DT2008 và DT96 trong vụ Xuân 2013	59
Bảng 3.14: Tỷ lệ protein và lipid trong hạt của các giống đậu tương DT2008 và DT96 trong vụ Xuân 2013	60